

RITSTIFT I DAGENS NYHET: "Himlaspelets" Lindström prövade sina vingar i DN

Publicerad 1998-04-12 01:00

Det var en gång en 17-årig yngling som gick på Södra latin. På den tiden, i början av 30-talet, gjorde det läroverket skäl för namnet. Latin var ett måste för den som ville bli något i samhället.

Rune Lindström, som han hette, var ett ljus. Särskilt bra var han på att skriva och teckna. Sitt handlag med ritstiftet kombinerade han med sitt idrottsintresse. DN:s sportredaktion fick ögonen på den unge talangen och han fick i uppdrag att göra karikatyrer från den mycket populära fotbollsturneringen Kronprinsens pokal. Två av dessa alster ser ni här intill. På båda bilderna syns en lång gänglig typ, som hette Sten Ahlner, mest känd som "Stabben", för att han, enligt en lärare på Södra latin, var som en far för sina kamrater.

Stabben blev sedermera VM-fotbollsdomare, sportjournalist, uppbyren ledare i Hammarby och speaker på Söderstadion.

Rune Lindström gick en helt annan väg. Efter studenten läste han snabbt in en fil kand på Stockholms högskola, varpå han flyttade till Uppsala för att studera till präst. Men "Himlaspelet" kom emellan. Detta skådespel om Mats Ersson som "tänkte gå till Himlens hus och språka med Herren utan krus" hade 1941 premiär i universitetsaulan med författaren själv i huvudrollen.

"Ett spel om en väg som till himla bär", som den ursprungliga titeln lyder, är inspirerad av den naiva folktro som ger sig till känna i Dalamålningar och när föreställningen flyttades över till Leksand blev den en omedelbar succé och har därefter blivit ett årligen återkommande evenemang.

Lindströms himlaspel spelades i USA:s svenskbygder, till och med på Broadway, det filmades och det sattes upp på Dramaten. Rune Lindström blev en megakändis, fast ordet var långt ifrån uppfunnet då.

Med tiden blev han emellertid tämligen överviktig och kunde inte längre ikläda sig rollen som den unge Mats Ersson. Men hos den stora allmänheten var han för evigt förbunden med "Himlaspelet", hans lycka och hans förbannelse.

Förutom Leksand lyckliggjorde han en rad andra platser med publikdragande krönikespel, han skrev massor av filmmanus, till hans poetiska produktion hör en omarbetning av Höga visan och som den musikaliske man han var skrev han texter, bland annat till Alice Babs.

I Vilgot Sjömans film "Syskonbädd" spelade han rund prost och i Arne Mattssons "Yngsjömordet" var han rättrådig häradshövding.

Penseln och ritstiftet lade han aldrig ifrån sig. Han var en snitsare på kurbitsar. För de flesta av de skådespel han signerade stod han också för dekoren. Och han illustrerade flera barnböcker, som "Kristens resa", Kaj Munks "Jesu liknelser" och H C Andersens "Bara en spelman". Vid slutet av sitt liv var denne tusenkonstnär knuten till Sveriges Televisions Gävle-Daladistrikt som producent och idéspruta.

När Rune Lindström dog 1973, 57 år gammal, sammanfattade hans vän sedan ungdomsåren Gösta Folke:

- Det kan låta över måttan stort, men jag tror inte att det är det, utan bara sant: Rune Lindström var som konstnär så nära det mänskliga

undret man kan komma. Han kunde det allra mesta och han kunde det mer än bra."

Det goda med att han ständigt sammankopplades med "Himlaspelet" var att de flesta tog honom för den mas han ville vara. Riksmasen. Men han var född i ett arbetarhem i Västanfors i Västmanland. Att han som gymnasist hamnade i Stockholm berodde på att han hade en faster i huvudstaden hos vilken han fick bo. Men han trivdes inte. Han ville ha ett eget krypin. Och där kom teckningarna i DN - 10 kr för tvåspaltare och 5 för enspaltingar - att fungera som en språngbräda. Han fick råd att hyra sig ett eget rum på stan, långt bortom fasterns omsorger. Stabben och alla andra kompisar på Södra latin avundades förstås honom denna ynnest och förmåga.

En annan av Rune Lindströms skolkamrater var Sivard Sjöqvist. De hade en teckningslärare som hette Werner Liljeqvist och som var anlitaad tecknare och illustratör i de stiliga söndagsbilagor DN gjorde på 30-talet och tidigare.

Sigvard Sjöqvist är själv pensionerad teckningslärare och bor sedan länge i Skövde. Det är han som skriver och tipsar om den unge Rune Lindströms tidiga tecknarförmåga. "Han var skolans tecknare"

1971 spelade Rune Lindström Gustav Vasa på Malmö stadsteater. Superlativen östes över honom men han var ändå inte nöjd. I en tidningsintervju förklarade han varför:

- Om tio år hoppas jag verkligen att jag har lagt av som skådespelare. Då vill jag teckna. Det har jag längtat efter länge nog nu.

ROLF BROBERG